

REGULACIJA (EZ) br. 715/2009 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA
od 13 jula 2009

**o uslovima za pristup mrežama za prenos prirodnog gasa koja ukida Regulaciju
(EZ)
br. 1775/2005
(Tekst sa EEA važnošću)**

EVROPSKI PARLAMENT I SAVJET EVROPSKE UNIJE,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Evropska zajednica, a posebno njegov član 95;

Uzimajući u obzir predlog Komisije;

Uzimajući u obzir mišljenje Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta ⁽¹⁾;

Uzimajući u obzir mišljenje Komiteta Regiona ⁽²⁾;

Djelujući u skladu sa procedurom utvrđenom članom 251 Sporazuma ⁽³⁾,

S obzirom na to da:

- (1) Interno tržište prirodnog gasa, koje je postepeno uvedeno od 1999.g., teži nuđenju realnog izbora svim potrošačima u zajednici, bilo da su oni građani ili preduzeća, novih poslovnih mogućnosti i veće prekogranične trgovine u cilju postizanja efikasnosti, konkurentnih cijena, i većih standarda usluga, i doprinosa sigurnosti u snabdijevanju i održivosti.
- (2) Direktiva 2003/55/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 26.juna 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog gasa⁽⁴⁾ i Regulacija (EZ) br. 1775/2005 Evropskog parlamenta i Savjeta od 28 septembra 2005. o uslovima pristupa mreži za prekogranične razmjene prirodnog gasa⁽⁵⁾ dale su značajne doprinose stvaranju takvog unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa.
- (3) Iskustvo stečeno u implementaciji i monitoringu prvog seta smjernica za dobru praksu koje je donio Evropski regulatorni forum za gas (Madridski forum) 2002.g.,

¹ OJ C 211, 19.8. 2008, st. 23

² OJ C 172, 5.7.2008, st. 55

³ Mišljenje Evropskog parlamenta od 9 jula 2008.g. (još uvijek nije objavljeno u Službenom listu), Opšti stav Komisije od 9 januara 2009.g. (OJ C 70 E, 24.3.2009, p.1) i pozicija Evropskog parlamenta od 9 januara 2009.g. (OJ C 75 E, 31.3.2009, st.38) i pozicija Evropskog parlamenta od 22 aprila 2009 (još uvijek nije objavljeno u službenom listu). Odluka Savjeta od 25 juna 2009.g.

⁴ OJ L 176, 15.7.2003, st.57

⁵ OJ L 289, 3.11.2005, st.1

Nezvanični prevod

pokazuje da je, u cilju osiguranja pune implementacije pravila datih u ovim smjernicama u svim zemljama članicama, i u cilju obezbjeđenja minimalne garancije jednakih uslova za praktičan pristup tržištu, potrebno obezbijediti njihovu pravnu primjenu.

- (4) Drugi set zajedničkih pravila naslovljenih “druge garancije za dobru praksu” je usvojen na sastanku Madridskog foruma održanog 24 i 25 septembra 2003.g., a svrha ove regulacije je da iznese, na osnovu ovih smjernica, osnovne principe i pravila u vezi pristupa mreži i pristupa trećih strana, upravljanja zagušenjem, transparentnosti, balansiranja i prava na trgovanje kapacitetom.
- (5) Direktiva 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i savjeta od 13 jula 2009.g. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog gasa⁽⁶⁾ pruža mogućnost kombinovanja operatora prenosnog i distributivnog sistema. Stoga, pravila data u regulaciji ne zahtijevaju promjenu organizacije nacionalnih prenosnih i distributivnih sistema koji su konsistentni sa odredbama ove Direktive.
- (6) Cjevovodi sa visokim pritiskom koji povezuju lokalne distributere na gasnu mrežu koji se primarno ne koriste u kontekstu lokalne distribucije uključuju se u djelokrug ove regulacije.
- (7) Potrebno je navesti kriterijum prema kojem se određuju tarife za pristup mreži, u cilju osiguranja njihove potpune saglasnosti sa principom nedskriminacije i potrebe potpunog funkcionisanja internog tržišta i potpunog razmatranja potrebe za integracijom sistema i odražanja nastalih stvarnih troškova, ukoliko su takvi troškovi u skladu sa troškovima efikasnog i strukturalno uporedivog mrežnog operatora i da su transparentni, uz uključivanje adekvatnog povrata na investicije, i po potrebi, razmatranje uporedne analize tarifa od strane regulatornih organa.
- (8) Kod obračunavanja tarifa za pristup mrežama važno je uzeti u obzir nastale stvarne troškove, ukoliko su takvi troškovi u skladu s troškovima efikasnog i strukturalno uporedivog mrežnog operatora i ako su transparentni, kao i potrebu da se osigura adekvatan povrat na investicije i podsticaji za izgradnju nove infrastrukture, uključujući posebni regulatorni tretman novih investicija, kao što je predviđeno Direktivom 2009/73/EZ. U tom pogledu, a osobito ako postoji efikasna konkurencija između gasovoda, relevantne će biti uporedne analize tarife regulatornih tijela.
- (9) Primjena tržišnih aranžmana, kao što su npr. aukcije, radi utvrđivanja tarifa mora biti kompatibilna s odredbama utvrđenima Direktivom 2009/73/EZ.
- (10) Potreban je opšti minimalni set usluga za pristup treće osobe kako bi se osigurao opšti minimalni standard pristupa u praksi putem Zajednice, kako bi se osiguralo da su usluge za pristup treće osobe dovoljno kompatibilne i kako bi se omogućilo iskorištavanje prednosti koje proizlaze iz unutrašnjeg tržišta prirodnoga gasa koje dobro funkcioniše.

⁶ Pogledati stranicu 94 ovog službenog lista

Nezvanični prevod

- (11) Trenutno postoje prepreke u prodaji gasa pod jednakim uslovima, bez pristranosti ili štete u Zajednici. Naime, još ne postoje nepristrani pristup mreži i jednako efikasan nivo regulatornoga nadzora u svakoj zemlji članici, a izolovana tržišta i dalje postoje.
- (12) Treba postići dovoljan nivo prekograničnog međusobnog povezivanja gasnog kapaciteta kao i unaprijediti integracija tržišta kako bi se usavršilo unutrašnje tržište prirodnoga gasa.
- (13) Saopštenje Komisije od 10. januara 2007. pod nazivom "Energetska politika za Evropu" naglasilo je važnost usavršavanja unutrašnjeg tržišta prirodnoga gasa te stvaranja jednakih prilika za sva poduzeća u Zajednici za prirodni gas. Saopštenje Komisije od 10. januara 2007. pod nazivom „Perspektive unutrašnjeg tržišta za gas i električnu energiju“ i „Istraživanje u skladu sa članom 17 Regulacije (EZ) br. 1/2003 evropskih sektora za gas i električnu energiju (završni izvještaj)“ pokazala su da sadašnja pravila i mjere ne pružaju ni potreban okvir niti predviđaju stvaranje interkonektivnih kapaciteta kako bi se postiglo da unutarnje tržište koje dobro funkcioniše bude efikasno i otvoreno.
- (14) Osim potpune implementacije postojećeg regulatornoga okvira - u skladu s tim saopštenjima - potrebno je prilagoditi regulatorni okvir za interno tržište prirodnoga gasa utvrđen Uredbom (EZ) br. 1775/2005.
- (15) Naime, potrebna je povećana saradnja i koordinacija između operatora prenosnog sistema kako bi se stvorila mrežna pravila koja osiguravaju i upravljaju efektivnim i transparentnim pristupom mrežama za prekogranični prenos i kako bi se zajamčilo koordinirano planiranje koje je dovoljno orijentirano na budućnost i jasna tehnička procjena sistema prenosa u Zajednici, uključujući stvaranje interkonektivnih kapaciteta - s dužnom pažnjom prema okolini. Pravila mreže trebala da budu u skladu sa okvirnim smjernicama koje po svojim karakteristikama nisu obvezujuće (u daljnjem tekstu "okcirne smjernice") i koje treba da izradi Agencija za saradnju energetskih regulatora osnovana Regulacijom (EZ) br. 713/2009 Evropskog parlamenta i savjeta od 13 jula 2009 kojom se osniva Agenciju za saradnju energetskih regulatora⁽¹⁰⁾ ("Agencija"). Agencija bi trebala, na osnovu činjenica, da kontroliše nacрте mrežnih pravila, uključujući njihovo usklađivanje sa okvirnim smjernicama. Agencija bi trebala biti u mogućnosti da preporuči nacрте mrežnih pravila Komisiji na usvajanje. Agencija bi trebala procijeniti predložene izmjene mrežnih pravila i trebala bi biti u mogućnosti da ih preporuči Komisiji na usvajanje. Operatori prenosnog sistema trebali bi da upravlja svojim mrežama u skladu s tim mrežnim pravilima.
- (16) Kako bi se zagarantovalo optimalno upravljanje mrežom za prenos gasa u Zajednici, trebalo bi osnovati Evropsku mrežu operatora sistema za prenos gasa (ENTSO za gas). Zadaci te mreže treba da se sprovedu u skladu sa pravilima Zajednice o konkurentnosti koja su primjenjiva za odluke te mreže. Zadaci te mreže

Nezvanični prevod

treba da budu dobro definisani, a njihova metoda rada trebala bi biti takva da garantuje efikasnost, njen reprezentativni karakter i transparentnost. Svrha mrežnih pravila koje priprema ta mreža nije zamjena potrebnih nacionalnih mrežnih pravila za pitanja unutar granica. S obzirom na to da se, kroz pristup na regionalnom nivou može postići efikasniji napredak, operatori prenosnog sistema treba da stvore regionalne strukture unutar cjelokupne strukture saradnje, osiguravajući da su rezultati na regionalnom nivou kompatibilni s mrežnim pravilima i neobvezujućim 10-godišnjim planovima razvoja na nivou Zajednice. Saradnja unutar takvih regionalnih struktura pretpostavlja efektivno razdvajanje mrežnih aktivnosti od aktivnosti vezanih uz proizvodnju i isporuku. U nedostatku takvog razdvajanja, regionalna saradnja između operatora prenosnog sistema dovodi do rizika od nekonkurentnog ponašanja. Zemlje članice treba da promovišu saradnju i nadziru efektivnost mrežnih operacija na regionalnom nivou. Saradnja na regionalnom nivou trebala bi biti kompatibilna sa napredovanjem prema konkurentnom i efektivnom unutrašnjem tržištu gasa.

- (17) Svi učesnici na tržištu zainteresirani su za aktivnosti Europske mreže operatora sistema za prenos gasa (ENTSO) koje se od nje očekuju. Efikasan proces konsultacije je, zbog toga, nužan, a postojeće strukture utemeljene kako bi olakšale i racionalizovale proces konsultacije, kao što su Evropsko udruženje za racionalizaciju razmjene energije, državni regulatori ili Agencija treba da imaju važnu ulogu.
- (18) Da bi se zagarantovala veća transparentnost u vezi sa razvojem mreže za prenos gasa u Zajednici, Evropska mreža operatora sistema za prenos gasa treba da izradi, objavi i redovno ažurira neobvezujući 10-godišnji razvojni plan širom Zajednice ("razvojni plan mreže"). Rentabilne mreže za prenos gasa i potrebne regionalne interkonekcije, koje su relevantne sa komercijalnoga stajališta ili sa stajališta sigurnosti u snabdijevanju, treba da budu uključene u taj razvojni plan mreže.
- (19) Kako bi se povećala konkurentnost putem likvidnih veleprodajnih tržišta za gas, od vitalnoga je značaja da se gasom može trgovati nezavisno od njegove lokacije u sistemu. Jedini način na koji se to može učiniti je da se mrežnim korisnicima da sloboda da nezavisno knjiže ulazni i izlazni kapacitet, stvarajući pritom transport gasa kroz zone umjesto ugovornim putevima. Na 6. Madridskom forumu koji je održan 30. i 31. oktobra 2002. većina zainteresiranih strana već je izrazila svoju sklonost prema ulazno-izlaznim sistemima kako bi se omogućio razvoj konkurencije. Tarife ne bi trebale da zavise od transportne rute. Zbog toga, tarifa utvrđena za jednu ili više ulaznih tačaka ne bi trebala da bude povezana sa tarifom utvrđenom za jednu ili više izlaznih tačaka i obrnuto.
- (20) Upućivanja na usklađene ugovore o transportu u kontekstu nepristranog pristupa operatora prenosnog sistema mreži ne znače da uslovi iz ugovora o transportu pojedinog operatora sistema u zemlji članici moraju biti isti kao i uslovi ugovora nekog drugog operatora prenosnog sistema u toj zemlji članici ili nekoj drugoj

Nezvanični prevod

zemlji članici ako nisu utvrđeni minimalni zahtjevi koji moraju biti ispunjeni u svim ugovorima o transportu.

- (21) U gasnim mrežama postoji značajno ugovorno zagušenje. Principi upravljanja zagušenjem i alokacije kapaciteta za nove ili nedavno zaključene ugovore se, zbog toga, temelje na oslobađanju neiskorištenoga kapaciteta omogućujući mrežnim korisnicima da daju u podzakup ili da ponovno prodaju svoje ugovorene kapacitete i na obvezi operatora prenosnog sistema da tržištu ponude neiskorišteni kapacitet, najmanje dan prije i s prekidima. S obzirom na veliki broj postojećih ugovora i potrebu stvaranja prave jednakosti šansi između korisnika novog i postojećeg kapaciteta, ti principi treba da budu primjenjivani za sav ugovoreni kapacitet, uključujući postojeće ugovore.
- (22) Iako je, trenutno, fizička zagušenost mreža rijetko problem u Zajednici, ona to može postati u budućnosti. Važno je, zbog toga, osigurati osnovni princip za dodjelu zagušenog kapaciteta u takvim okolnostima.
- (23) Nadzor tržišta koji je sproveden posljednjih godina od strane nacionalnih regulatornih tijela i Komisije pokazao je da aktualni zahtjevi za transparentnošću i pravila o pristupu infrastrukturi nisu dovoljni da osiguraju unutrašnje tržište gasa koje je solidno, koje dobro funkcioniše, koje je otvoreno i efikasno.
- (24) Jednaki pristup informacijama na fizičkom statusu i efektivnosti sistema potreban je kako bi svim učesnicima na tržištu omogućio pristup cjelokupnoj situaciji potražnje i snabdijevanja i kako bi se identificirali razlozi za kretanja veleprodajnih cijena. To uključuje preciznije informacije o snabdijevanju i potražnji, kapacitetu mreže, tokovima i ozemljanju, balansiranju i raspoloživosti te korištenju skladišta. Važnost ovih informacija u funkcionisanju tržišta zahtijeva smanjenje postojećih ograničenja u objavljivanju zbog povjerljivosti.
- (25) Međutim, zahtjevi za povjerljivošću vezani uz komercijalno osjetljive informacije naročito su relevantni tamo gdje se radi o podacima od komercijalno strateškog karaktera za poduzeće, kada postoji samo jedan jedini korisnik pogona za skladištenje ili kada se radi o podacima koji se odnose na izlazne tačke unutar sistema ili podsistema koji nije povezan sa drugim sistemom prenosa ili distribucije, nego samo s pojedinačnim industrijskim krajnjim korisnikom kada bi objavljivanje takvih podataka otkrilo povjerljive informacije vezane uz proizvodni proces korisnika.
- (26) Kako bi se povećalo povjerenje u tržište, njegovi učesnici trebaju biti sigurni oko toga da sudjelovanje u malverzacijskom ponašanju može podlijegati kaznama koje su efikasne, primjerene i koje odvraćaju od daljnjeg kršenja. Nadležnim organima treba biti omogućeno da efikasno istražuju navode o zloupotrebi tržišta. Zbog toga je nadležnim organima potreban pristup podacima koji osigurava informacije o operativnim odlukama koje su donijela poduzeća za snabdijevanje. Na tržištu gasa operatorima sistema se saopštavaju sve te odluke u obliku rezervacija kapaciteta,

Nezvanični prevod

nominacija i realiziranih tokova. Operatori sistema trebaju staviti te informacije na raspolaganje nadležnim organima i trebaju im omogućiti jednostavan pristup na određeni vremenski period. Nadležni organi trebaju, nadalje, redovno da nadziru usklađivanje operatora prenosnog sistema sa pravilima.

- (27) Pristup pogonima za skladištenje gasa i tekućeg prirodnog gasa ("LNG") nije dovoljan u nekim zemljama članicama, pa je stoga, potrebno poboljšati implementaciju postojećih pravila. Nadzor Evropske grupe regulatora za električnu energiju i gas je zaključio da se nedovoljno primjenjuju fdobrovoljne smjernice za dobru praksu pristupa trećih osoba za operatore sistema skladištenja, koje su na Madridskom forumu ugovorile sve zainteresirane strane te je stoga potrebno da one budu obvezujuće.
- (28) Nepristrani i transparentni sustavi za balansiranje gasa, kojima upravljaju operatori prenosnog sistema, važni su mehanizmi, posebno za nove učesnike na tržištu koji možda imaju više poteškoća pri balansiranju svog ukupnog prodajnog portfelja nego poduzeća koja su se već osnovala na relevantnom tržištu. Zbog toga je potrebno utvrditi pravila kako bi se zajamčilo da operatori sistema prenosa upravljaju takvim mehanizmima na način koji je kompatibilan sa nepristranim, transparentnim uslovima i uslovima efikasnog pristupa mreži.
- (29) Trgovanje primarnim pravima na kapacitet važan je dio razvoja konkurentnog tržišta i stvaranja likvidnosti. Ova Regulacija bi, stoga, trebala utvrditi osnovna pravila takve trgovine.
- (30) Nacionalna regulatorna tijela treba da osiguraju usklađivanje sa pravilima sadržanima u ovoj Regulaciji i smjernicama koje su prihvaćene u skladu s tim.
- (31) U smjernicama koje su priložene ovoj Regulaciji, definisana su specifična detaljna pravila za implementaciju na osnovu gore navedenih Drugih smjernica za dobru praksu. Tamo gdje je potrebno, ta pravila će se tokom vremena razviti, uzimajući u obzir razlike u nacionalnim gasskim sisemima.
- (32) Kod predlaganja izmjena i dopuna smjernica priloženih u ovoj Regulaciji, Komisija bi trebala da osigura prethodnu konsultaciju svih relevantnih strana na koje se te smjernice odnose, koje predstavljaju profesionalne organizacije tih zemalja članica Madridskog foruma.
- (33) Zemlje članice i nadležni nacionalni organi trebaju da Komisiji pruže relevantne informacije. Komisija treba sa takvim informacijama postupati kao s povjerljivim informacijama.
- (34) Ovom Regulacijom i smjernicama prihvaćenima u skladu sa tom regulacijom ne krši se primjena pravila Zajednice o konkurentnosti.

Nezvanični prevod

- (35) Trebale bi se usvojiti mjere koje su nužne za implementaciju ove regulacije u skladu s Odlukom Savjeta 1999/468/EZ od 28. juna 1999. utvrđujući procedure korištenja prava na implementaciju koja su dodijeljena Komisiji ⁷.
- (36) Naime, Komisija bi trebala biti ovlaštena za utvrđivanje ili usvajanje smjernica potrebnih za osiguravanje minimalnoga stepena usklađenosti koji je potreban radi postizanja ciljeva ove regulacije. Budući da su te mjere opšte i namijenjene za izmjene i dopune elemenata ove regulacije koji nisu ključni, između ostalog, njihovim nadopunjavanjem novim elementima koji nisu ključni, one moraju biti prihvaćene u skladu s regulatornom procedurom uz nadzor predviđen članom 5a Odluke 1999/468/EZ.
- (37) Budući da zemlje članice ne mogu u dovoljnoj mjeri postići cilj ove regulacije, a to je utvrđivanje pravednih pravila za uslove pristupa sistemima za prenos prirodnog gasa, pogonima za skladištenje i LNG terminalima te budući da se on može bolje postići na nivou Zajednice, Zajednica može prihvatiti mjere, u skladu sa principom subsidiarnosti, kako je utvrđeno članom 5 Ugovora. U skladu sa principom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u tom članu, ova Regulacija ne prelazi granice potrebnoga u postizanju tog cilja.
- (38) S obzirom na opseg izmjena i dopuna ovdje sprovedenih vezano uz regulaciju (EZ) br. 1775/2005, poželjno je, iz razloga jasnoće i racionaliziranja, da dotične odredbe budu preformulisane ujednačavanjem u jednom jedinom tekstu u novoj regulaciji,

USVOJILI SU SLJEDEĆU REGULACIJU:

Član 1

Predmet i opseg

Svrha ove Regulacije je:

- a) utvrđivanje nepristrasnih pravila za uslove pristupa sistemima za prenos prirodnoga gasa, uzimajući u obzir posebne karakteristike nacionalnih i regionalnih tržišta vezano uz primjereno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta gasa;
- b) utvrđivanje nepristrasnih pravila za uslove pristupa LNG terminalima i skladišnim pogonima, uzimajući u obzir posebne karakteristike nacionalnih i regionalnih tržišta; i
- c) olakšavanje nastanka veleprodajnog tržišta koje dobro funkcionise i koje je transparentno - sa visokim nivoom sigurnosti isporuke gase i osiguranje mehanizama za usklađivanje pravila pristupa mreži za prekogranične razmjene gasa.

Ciljevi koji su navedeni u prvom podparagrafu ovog člana uključivaće utvrđivanje usklađenih

⁷ OJ L 184, 17.7.1999, str.23

Nezvanični prevod

principa za tarife ili metodologija za njihovo izračunavanje, za pristup mreži, ali ne za pristup skladišnim pogonima, utvrđivanje usluga pristupa trećih osoba i usklađenih principa alokacije kapaciteta i upravljanje zagušenjem, utvrđivanje zahtjeva za transparentnošću, pravila uravnoteženja i naknada za neuravnoteženost te olakšavanje trgovanja kapaciteta.

Ova Regulacija, s izuzetkom člana 19(4) primjenjivaće se samo za skladišne pogone koji spadaju pod član 33(3) ili (4) Direktive 2009/73/EZ.

Zemlje članice mogu u skladu sa Direktivom 2009/73/EZ osnovati organ ili tijelo u svrhu izvršenja jedne ili više funkcija koje se tipično dodjeljuju operatoru prenosnog sistema, koje će podlijegati zahtjevima ove Regulacije. Taj organ ili tijelo podlijegat će certificiranju u skladu sa članom 3 ove Regulacije i nominaciji u skladu sa članom 10 Direktive 2009/73/EZ.

Član 2

Definicije

1. U svrhu ove Regulacije, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) "prenos" je transport prirodnoga gasa putem mreže koja uglavnom sadrži gasovode sa visokim pritiskom, sa izuzetkom istraživanja i proizvodnje („upstream“) gasovodne mreže i dijela sa visoki pritiskom koji se prvenstveno koriste u kontekstu lokalne distribucije prirodnoga gasa, s obzirom na isporuku gasa korisnicima, ali ne uključujući snabdijevanje;
- (2) "ugovor o transportu" je ugovor koji je operator prenosnog sistema zaključio s korisnikom mreže s obzirom na izvršenje prenosa;
- (3) "kapacitet" je maksimalni tok, izražen u kubnim metrima po jedinici vremena ili u jedinici energije po jedinici vremena na koju korisnik mreže ima pravo u skladu s odredbama ugovora o transportu;
- (4) "neiskorišteni kapacitet" je stalni kapacitet koji je korisnik mreže stekao u okviru ugovora o transportu, ali koji taj korisnik nije nominovao do roka navedenoga u ugovoru;
- (5) "upravljanje zagušenjem" je upravljanje portfeljom kapaciteta s obzirom na optimalnu i maksimalnu upotrebu tehničkoga kapaciteta i pravovremenu detekciju budućih tačaka zagušenja i zasićenja;
- (6) "sekundarno tržište" je tržište na kojem se trguje kapacitetom drugačije nego na primarnom tržištu;
- (7) "nominacija" - kada mrežni korisnik prethodno obavještava operatora prenosnog sistema o stvarnom toku koji korisnik mreže želi da utisne u sistem ili povuče iz sistema;
- (8) "ponovna nominacija" je naknadno slanje obavještenja o korigiranoj nominaciji;

Nezvanični prevod

- (9) integritet sistema" je situacija vezana uz prenosnu mrežu, uključujući potrebne prenosne pogone u kojima pritisak i kvaliteta prirodnog gasa ostaju unutar minimalnih i maksimalnih granica utvrđenih od strane operatora prenosnog sistema tako da je – gledajući s tehničke strane - prenos prirodnoga gasa zajamčen;
- (10) "period balansiranja" je period unutar kojega odbitak iznosa prirodnoga gasa, izraženoga u jedinicama energije, mora biti poravnat od strane svakog mrežnog korisnika putem utiskivanja iste količine prirodnoga gasa u mrežu za prenos u skladu s ugovorom o transportu ili mrežnim pravilom;
- (11) "korisnik mreže" su klijent ili potencijalni klijent operatora prenosnog sistema i sami operatori prenosnog sistema u onoj mjeri koliko im je potrebno da izvrše svoje funkcije vezane uz prenos;
- (12) "prekid pružanja usluga" su usluge koje operator prenosnog sistema nudi vezano uz prekid kapaciteta;
- (13) "prekid kapaciteta" je kapacitet prenosa gasa koji može prekinuti operator prenosnog sistema u skladu s uslovima utvrđenima u ugovoru o transportu;
- (14) "dugoročne usluge" su usluge koje operator prenosnog sistema nudi u trajanju od godine dana ili više;
- (15) "kratkoročne usluge" su usluge koje operator prenosnog sistema nudi u trajanju od manje od godine dana;
- (16) "stalni kapacitet" je kapacitet prenosa gasa koji je operator prenosnog sistema zajamčio ugovorom kao neprekidni;
- (17) "stalne usluge" su usluge koje operator prenosnog sistema nudi vezano uz stalni kapacitet;
- (18) "tehnički kapacitet" je maksimalni stalni kapacitet koji operator prenosnog sistema može ponuditi korisnicima mreže, uzimajući u obzir integritet sistema i operativne zahtjeve prenosne mreže;
- (19) "ugovoreni kapacitet" je kapacitet koji je operator prenosnog sistema dodijelio korisniku mreže putem ugovora o transportu;
- (20) "raspoloživi kapacitet" je dio tehničkog kapaciteta koji nije dodijeljen i koji je još uvijek u tom trenutku raspoloživ u sistemu;
- (21) "ugovorno zagušenje" je situacija u kojoj nivo stalnog kapaciteta premašuje tehnički kapacitet;
- (22) "primarno tržište" je tržište kapaciteta kojim direktno trguje operator prenosnog sistema;

Nezvanični prevod

- (23) "fizičko zagušenje" je situacija u kojoj nivo zahtjeva za stvarnim isporukama u određenom trenutku premašuje tehnički kapacitet;
- (24) "kapacitet LNG terminala" je kapacitet na LNG terminalu za likvifikaciju prirodnoga gasa ili uvoz, pražnjenje, dodatne usluge, privremeno skladištenje i regasifikaciju LNG-a;
- (25) "opseg" je obim gasa koji korisnik skladišnog pogona ima pravo koristiti za skladištenje gasa;
- (26) "isporučivost" je stopa po kojoj korisnik skladišnog pogona ima pravo povući gas iz skladišnog pogona;
- (27) "utiskivanje" je stopa po kojoj korisnik skladišnog pogona ima pravo utisnuti gas u skladišni prostor;
- (28) "kapacitet skladištenja" znači kombinaciju obima, utiskivanja i isporučivosti.

2. Bez kršenja definicija u stavku 1 ovoga člana, definicije sadržane u članu 2 Direktive 2009/73/EZ koje su relevantne za primjenu ove Regulacije takođe se primjenjuju, s izuzetkom definicije prenosa u tački 3 toga Člana.

Definicije u tačkama 3 do 23 paragrafa 1 ovoga člana vezane uz prenos analogno se primjenjuju na skladištenje i LNG terminale.

Član 3

Certifikacija operatora prenosnih sistema

1. Komisija će odmah po prijemu ispitati svako obavještenje o odluci o certifikaciji operatora prenosnog sistema kao što je navedeno u člaku 10(6) Direktive 2009/73/EZ .U roku od dva mjeseca od dana prispjeca obavještenja, Komisija će iznijeti svoje mišljenje odgovarajućem regulatornom nacionalnom tijelu u skladu sa članom 10(2) ili članom 11, i članom 9 Direktive 2009/73/EZ.

U pripremi mišljenja na spomenuto u prvom podparagrafu, Komisija može tražiti od Agencije da dostavi svoje mišljenje o odluci regulatornog nacionalnog tijela. U tom slučaju, rok od dva mjeseca naveden u prvom podparagrafu mora se produžiti za još dva mjeseca.

U nedostatku mišljenja Komisije unutar roka navedenog u prvom i drugom podparagrafu, smatrat će se da Komisija neće uložiti prigovor na odluku regulatornog nacionalnog tijela.

Nezvanični prevod

2. Po prijemu mišljenja Komisije, regulatorno nacionalno tijelo će u roku od dva mjeseca prihvatiti svoju konačnu odluku o certifikaciji operatora prenosnog sistema, obavezno uzimajući u obzir mišljenje Komisije. Odluka regulatornog nacionalnog tijela i mišljenje Komisije moraju se objaviti zajedno.
3. U bilo koje vrijeme tokom postupka regulatorna tijela i/ili Komisija mogu zatražiti od operatora prenosnog sistema i/ili poduzeća koje se bavi nekom vrstom proizvodnje i snabdijevanja, informacije važne za ispunjenje njihovih zadataka navedenih u ovom članu.
4. Regulatorna nacionalna tijela i Komisija moraju sačuvati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.
5. Komisija može usvojiti smjernice koje navode detalje procedure koje se treba prizemljati za primjenu paragrafa 1 i 2 ovog člana. Navedene mjere, namijenjene izmjeni i dopuni elemenata ove Regulacije koji nijesu ključni, između ostaloga, dopunama, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28(2).
6. Nakon što je Komisija primila obavještenje o certifikaciji operatora prenosnih sistema u članu 9(10) Direktive 2009/73/EZ, Komisija će donijeti odluku o certifikaciji. Regulatorno tijelo će postupiti u skladu s odlukom Komisije.

Član 4

Evropska mreža operatora prenosnog sistema za gas

Svi operatori prenosnog sistema moraju saradivati na nivou Zajednice preko Evropske mreže operatora sistema za prenos gasa (ENTSO) u svrhu unapređenja dovršenja i funkcionisanja unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa i prekogranične trgovine te kako bi se osiguralo optimalno upravljanje, usklađeni rad i zdrav tehnički razvoj mreže prenosa prirodnog gasa.

Član 5

Osnivanje Evropske mreže operatora sistema za prenos gasa

1. Do 3 marta 2011.g., operatori prenosnog sistema za gas će dostaviti Komisiji i Agenciji nacrt Statuta, popis članova i nacrt Poslovnika, uključujući Poslovnik u vezi sa savjetovanjem ostalih zainteresiranih strana, kako bi se osnovala Evropska mreža operatora sistema za prenos gasa.
2. U roku od dva mjeseca od dana prijema, a nakon što je formalno konsultovala organizacije koje predstavljaju sve zainteresovane strane, posebno korisnike sistema, uključujući klijente, Agencija će Komisiji dostaviti mišljenje o nacrtu Statuta, popisu članova i nacrtu Poslovnika.

Nezvanični prevod

3. Komisija će dostaviti mišljenje o nacrtu Statuta, popisu članova i nacrtu Poslovnika, uzimajući u obzir mišljenje Agencije kao što je predviđeno u paragrafu 2 i u roku od tri mjeseca od prijema mišljenja Agencije.
4. U roku tri mjeseca od dana prijema mišljenja Komisije, operatori prenosnog sistema će osnovati Evropsku mrežu operatora sistema za prenos gasa (ENTSO), usvojiti njezin Statut i Poslovnik te ih objaviti.

Član 6

Osnivanje mrežnih pravila

1. Komisija će, nakon savjetovanja sa Agencijom, sa Evropskom mrežom operatora sistema za prenos gasa i sa ostalim relevantnim zainteresiranim stranama napraviti godišnju prioritetnu listu navodeći područja utvrđena u članu 8(6) koja se trebaju uključiti u razvoj mrežnih pravila.
2. Komisija će zatražiti od Agencije da joj dostavi, u prihvatljivom vremenskom roku koji nije duži od 6 mjeseci, neobvezujuću okvirnu smjernicu (u daljnjem tekstu „okvirna smjernica“) koja utvrđuje jasne i objektivne principe, u skladu sa članom 8(7), o razvoju mrežnih pravila za područja navedena u listi prioriteta. Svaka opšta smjernica mora doprinijeti nepristrasnoj, efektivnoj konkurentnosti i efikasnom funkcionisanju tržišta. Na osnovu prihvatljivog zahtjeva Agencije, Komisija može produžiti taj rok.
3. Agencija se mora formalno savjetovati s Evropskom mrežom operatora sistema za gas i sa ostalim relevantnim zainteresiranim stranama u vezi sa okvirnom smjernicom, na otvoren i transparentna način, unutar vremenskog perioda ne dužem od dva mjeseca.
4. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi nepristrasnoj, djelotvornoj konkurenciji i efikasnom djelovanju tržišta, može tražiti od Agencije da ispita okvirnu smjernicu u prihvatljivom vremenskom roku te da je ponovno dostavi Komisiji.
5. Ako Agencija ne dostavi ili ne dostavi ponovno okvirnu smjernicu u vremenskom roku koji je odredila Komisija u paragrafima 2 ili 4, Komisija mora razraditi navedenu okvirnu smjernicu.
6. Komisija će zatražiti od Evropske mreže operatora sistema za gas da dostavi Agenciji mrežno pravilo koje je u skladu sa relevantnom okvirnom smjernicom u prihvatljivom vremenskom roku koji nije duži od dvanaest mjeseci.
7. U roku tri mjeseca od dana prijema mrežnog pravila, za vrijeme kojeg Agencija može formalno konsultovati relevantne zainteresirane strane, Agencija mora dati argumentirano mišljenje o mrežnom pravilu Evropske mreže operatora sistema za gas.
8. Evropska mreža operatora sistema za gas može izmijeniti i nadopuniti mrežno pravilo u skladu sa mišljenjem Agencije i ponovno ga poslati Agenciji.

Nezvanični prevod

9. Kada je Agencija zadovoljna jer je mrežno pravilo usklađeno sa relevantnom okvirnom smjernicom, Agencija mora dostaviti mrežno pravilo Komisiji i preporučiti da se usvoji u prihvatljivom vremenskom roku. Ako Komisija ne prihvati pravila, dužna je navesti razloge svog neprihvatanja.

10. U slučaju da ENTSO za gas ne uspije izraditi mrežno pravilo u vremenskom periodu koji je utvrdila Komisija u paragrafu 6, Komisija može zatražiti od Agencije da izradi nacrt mrežnog pravila na osnovu relevantne okvirne smjernice. Agencija može pokrenuti dalja savjetovanja tokom izrade nacrta mrežnog pravila iz ovog paragrafa. Agencija će dostaviti Komisiji nacrt mrežnog pravila iz ovog paragrafa i može preporučiti njegovo usvajanje.

11. Komisija može, na vlastitu inicijativu tamo gdje ENTSO za gas nije izradila mrežno pravilo ili Agencija nije izradila nacrt mrežnog pravila navedenog u paragrafa 10 ovoga člana, ili na preporuku Agencije u paragrafu 9 ovog člana, usvojiti jedan ili više mrežnih pravila u područjima koja su navedena u članu 8(6).

Kada Komisija predloži usvajanje mrežnog pravila na vlastitu inicijativu, Komisija će konsultovati Agenciju, ENTSO za gas i sve relevantne zainteresovane strane u vezi sa nacrtom mrežnog pravila tokom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca. Navedene mjere, koje su namijenjene za izmjenu elemenata ove Regulacije koji nisu ključni, između ostaloga, dopunama, usvajaju se u skladu sa regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28(2).

12. Ovaj član neće kršiti prava Komisije da usvaja i mijenja i dopunjuje smjernice utvrđene u članu 23.

Član 7

Izmjene mrežnih pravila

1. Nacrt izmjena bilo kojeg mrežnog pravila koje je usvojeno u članu 6 mogu Agenciji predložiti osobe koje imaju najviše interesa za mrežna pravila, uključujući ENTSO za gas, operatore prenosnog sistema, korisnike mreže i potrošače. Agencija može takođe, predložiti izmjene vlastitih predloga.

2. Agencija će konsultovati sve zainteresovane strane u skladu sa članom 10 Regulacije (EZ) br. 713/2009.g. Nakon tog procesa Agencija može dati Komisiji argumentovane predloge izmjena, objašnjavajući kako su takvi predlozi u skladu sa ciljevima mrežnih pravila utvrđenih u članu 6(2).

3. Komisija može, uzimajući u obzir predloge Agencije, usvojiti izmjene bilo kojeg mrežnog pravila usvojenog u članu 6. Navedene mjere, koje su namijenjene za izmjenu elemenata ove Regulacije koji nijesu ključni, između ostaloga, dopunama, usvajaju se u skladu sa regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28(2).

Nezvanični prevod

4. Razmatranje predloženih izmjena u proceduri koja je utvrđena u članu 28(2) biće ograničeno na razmatranje aspekata koji se odnose na predložene izmjene. Te predložene izmjene ne krše ostale izmjene koje može predložiti Komisija.

Član 8

Zadaci ENTSO za gas

1. Evropska mreža operatora sistema za gas će izraditi mrežna pravila na područjima navedenim u paragrafu 6 ovoga člana na zahtjev koji joj je uputila Komisija u skladu sa Člankom 6(6).

2. ENTSO za gas će izraditi mrežna pravila na područjima utvrđenima u paragrafu 6 kako bi se postigli ciljevi utvrđeni u članu 4 u slučaju kada se ta pravila ne odnose na područja navedena u zahtjevu upućenom njima od strane Komisije. Ta mrežna pravila će se poslati Agenciji radi davanja mišljenja. ENTSO za gas će ispravno uzeti u obzir to mišljenje.

3. ENTSO za gas će usvojiti:

- a) opšte alate za rad mreže kako bi se osigurala koordinacija mrežne aktivnosti u normalnim i hitnim slučajevima, uključujući klasifikacijsku skalu za uobičajene incidente, i istraživačke planove;
- b) neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže unutar cijele Zajednice (“plan razvoja mreže”), uključujući pregled adekvatnosti snabdijevanja u Evropi, svake dvije godine;
- c) preporuke o koordinaciji tehničke saradnje između Zajednice i operatora prenosnog sistema treće zemlje;
- d) godišnji radni program;
- e) godišnji izvještaj;
- f) godišnji ljetni i zimski pregled snabdijevanja.

4. Evropski pregled adekvatnosti snabdijevanja naveden u tački (b) paragraf 3 će obuhvatiti sveukupnu adekvatnost gasovodnog sistema kako bi se zadovoljila sadašnja i buduća potražnja za gasom u sljedećih pet godina kao i za period između pet i 10 godina od datuma tog pregleda. Evropski pregled adekvatnosti snabdijevanja mora upotpuniti preglede nacionalnog snabdijevanja koje priprema svaki individualni operator prenosnih sistema.

Nezvanični prevod

5. Godišnji program rada naveden u tački (c) paragraf 3 će sažemljati popis i opis mrežnih pravila koja se moraju izraditi, plan koordinacije rada mreže, aktivnosti istraživanja i razvoja koje se moraju realizovati u toj godini i indikativan kalendar.

6. Mrežna pravila navedena u paragrafu 1 i 2 će uključiti sljedeća područja, uzimajući u obzir, ako je potrebno, regionalne karakteristike:

- a) pravila mrežne sigurnosti i pouzdanosti;
- b) pravila konekcije na mrežu;
- c) pravila pristupa treće strane;
- d) razmjena podataka i obračunska pravila;
- e) pravila interoperativnosti;
- f) radne procedure u slučaju hitnosti;
- g) pravila alokacije kapaciteta i upravljanja zagušenjem;
- h) pravila za trgovanje koja se odnose na tehničku i operativnu odredbu usluga pristupa mreži i uravnoteženosti sistema;
- i) pravila transparentnosti;
- j) pravila o balansiranju koja uključuju pravila vezana uz mrežu u vezi sa procedurom nominiranja, pravila za naknade za neuravnoteženje i pravila za operativno uravnoteženje između sistema prenosnih operatora;
- k) pravila koja se odnose na usklađene tarifne strukture prenosa; i
- l) energetska efikasnost u vezi sa gasnim mrežama.

7. Mrežna pravila se moraju razviti za prekogranična mrežna pitanja i pitanja integracije tržišta i neće oštetiti prava zemalja članica na osnivanje nacionalnih pravila koja ne utiču na prekograničnu trgovinu.

8. ENTSO za gas će nadzirati i analizirati primjenu mrežnih pravila i smjernica koje je prihvatila Komisija u skladu sa članom 6(11) i njihov uticaj na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta. ENTSO za gas će izvijestiti Agenciju o svojim nalazima i uključiti rezultate analize u godišnji izvještaj naveden u tački (d) paragraf 3 ovoga Člana.

9. ENTSO za gas će učiniti dostupnima sve informacije koje zatraži Agencija kako bi izvršila svoje zadatke navedene u članu 9. (⁸).

10. ENTSO za gas će svake dvije godine usvojiti i objaviti razvojni plan mreže kao što je navedeno u tački (b) paragraf 3. Plan razvoja mreže će uključivati oblikovanje integrisane mreže, scenarij razvoja, prognozu adekvatnosti snabdijevanja Evrope i procjenu izdržljivosti sistema.

Plan razvoja mreže će naime:

⁸ OJ L 262,22.9.2006,st.1

Nezvanični prevod

- a) nadopuniti nacionalne investicione planove, uzimajući u obzir regionalne investicijske planove kako je navedeno u članu 12(1), i, po potrebi, gledišta Zajednice o planiranju mreže, uključujući smjernice za transevropske energetske mreže u skladu s Odlukom br. 1364/2006/EZ⁽¹⁹⁾ ;
- b) u vezi sa prekograničnom interkonecijom takođe upotpuniti prihvatljive potrebe različitih korisnika mreže i integrisati dugoročne obaveze investitora kako je navedeno u člancima 14 i 22 Direktive 2009/73./EZ;
- c) identifikovati investicione prepreke, posebno u slučaju prekograničnih kapaciteta.

U pogledu tačke (c) drugog podparagrafa, pregled prepreka za povećanje preprekograničnog kapaciteta mreže koje nastaju zbog različitih procedura ili metoda se momogu priložiti kao dodatak planu razvoja mreže.

11. Agencija će pregledati nacionalne desetogodišnje razvojne planove mreže kako bi ocijenila da li su usklađeni s neobvezujućim desetogodišnjim razvojnim planom mreže širom Zajednice. Ako Agencija utvrdi da postoji neusklađenost desetogodišnjeg razvojnog plana mreže sa neobvezujućim desetogodišnjim razvojnim planom širom Zajednice, preporučiće izmjenu i dopunu nacionalnog plana razvoja mreže ili neobvezujućeg desetogodišnjeg plana razvoja mreže širom Zajednice, već prema potrebi. Ukoliko je takav nacionalni plan razvoja mreže izrađen u skladu sa članom 22 Direktive 2009/73/EZ, Agencija će preporučiti nacionalnom regulatornom tijelu izmjene i dopune nacionalnog desetogodišnjeg razvojnog plana u skladu sa članom 22(7) te Direktive i o tome će obavijestiti Komisiju.

Član 9

Nadzor koji vrši Agencija

1. Agencija će nadzirati izvršenje zadataka Evropske mreže operatora sistema za gas kako je navedeno u članu 8(1), (2) i (3) i o tome će izvijestiti Komisiju.

Agencija će nadzirati kako Evropska mreža operatora sistema za gas implementira mrežna pravila koja su objašnjena u članu 8(2) i mrežnih pravila koja su izrađena u skladu sa članom 6(1) do (10), ali koje Komisija nije usvojila u skladu sa članom 6(11). U slučaju da Evropska mreža operatora sistema za gas nije implementirala niti jedno mrežno pravilo, Agencija će zatražiti od Evropske mreže operatora sistema za gas *valjano* obrazloženje zašto to nije učinila. Agencija će obavještjenjeiti Komisiju o tom obrazloženju i dati svoje mišljenje o tome.

Agencija će nadzirati i analizirati implementaciju mrežnih pravila i smjernica koje je usvojila Komisija kao što je navedeno u članu 6(11) i njihov uticaj na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj omogućivanje lakše integracije tržišta kao i na nepristrasnu, efektivnu tržišnu konkurenciju i uspješno funkcionisanje tržišta i o tome će obavijestiti Komisiju.

Nezvanični prevod

2. Evropska mreža operatora sistema za gas će dostaviti Agenciji nacrt razvojnog plana mreže, nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije vezane uz proces savjetovanja i ostale dokumente navedene u članu 8(3) kako bi Agencija dala svoje mišljenje o tome.

U vremenskom razdoblju od dva mjeseca od dana prijema Agencija će Evropskoj mreži operatora sistema za gas i Komisiji dostaviti valjano obrazloženo mišljenje kao i preporuke u slučajevima za koje smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt razvojnog plana mreže koje je dostavila Evropska mreža operatora za gas ne doprinose nepristrasnom, efikasnoj tržišnoj konkurenciji, uspješnom funkcionisanju tržišta ili dovoljnom nivou prekogranične međupovezanosti koja je otvorena za pristup treće strane.

Član 10

Konsultacije

1. Tokom pripreme mrežnih pravila, nacrta razvojnog plana mreže i godišnjeg programa rada navedenih u članu 8 (1), (2) i (3), Evropska mreža operatora sistema za gas mora sprovesti opširan proces konsultacija u ranoj fazi na otvoren i transparentan način, u koji treba da uključi sve relevantne učesnike na tržištu, a, posebno, organizacije koje predstavljaju sve zainteresovane strane u skladu s Poslovníkom kako je navedeno u članu 5(1). U te konsultacije će takođe biti uključena nacionalna regulatorna tijela i ostala nacionalna tijela, preduzeća za snabdijevanje i proizvodna poduzeća, klijenti, korisnici mreže, operatori distributivnog sistema, uključujući relevantna industrijska udruženja, tehnička tijela i platforme zainteresovanih strana. Cilj konsultacija je prepoznati mišljenja i predloge svih relevantnih strana tokom procesa donošenja odluke.

2. Svi dokumenti i zapisnici sa sastanaka koji se odnose na konsultacije iz paragrafa 1 moraju se objaviti.

3. Prije usvajanja godišnjeg programa rada i mrežnih pravila iz člana 8(1), (2) i (3), Evropska mreža operatora sistema za gas će navesti kako su primjedbe koje su dobijene tokom konsultacija uzete u obzir. Za slučajeve u kojima primjedbe nijesu uzete u obzir, navest će razloge.

Član 11

Troškovi

Troškove koji se odnose na aktivnosti Evropske mreže operatora sistema za gas iz člana 4 do 12 će snositi operatori prenosnih sistema i uzet će se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela moraju odobriti te troškove samo ako su prihvatljivi i razmjerni.

Član 12

Regionalna saradnja operatora prenosnog sistema

1. Operatori prenosnog sistema će uspostaviti regionalnu suradnju unutar Evropske mreže operatora sistema za gas kako bi doprinijeli zadacima koji su navedeni u članu 8(1), (2) i (3). Naime, oni će svake dvije godine objavljivati regionalni investicioni plan i mogu donijeti odluke o ulaganju koje se zasnivaju na regionalnom investicionom planu.
2. Operatori prenosnih sistema će stimulirati operativne dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i stimulirali razvoj razmjene energije, koordiniranu alokaciju prekograničnog kapaciteta kroz nepristrasna tržišna rješenja, pridajući dužnu pažnju posebnim prednostima uključenih aukcija za kratkoročne alokacije i integraciju mehanizama balansiranja.
3. U svrhu postizanja ciljeva navedenih u paragrafima 1 i 2, Komisija može definirati geografsko područje koje pokriva regionalna struktura saradnje, uzimajući u obzir postojeće regionalne strukture saradnje. Svaka zemlja članica će moći stimulirati saradnju u više od jednom geografskom području. Mjera u prvoj rečenici, koja je namijenjena za izmjenu elemenata ove Regulacije koji nisu ključni putem dopune, usvaja se u skladu s regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28(2).

U tu svrhu, Komisija će konsultovati Agenciju i Evropsku mrežu operatora sistema za gas.

Član 13

Tarife za pristup mrežama

1. Tarife ili metodologije obračuna istih koje koriste operatori prenosnog sistema i koje su odobrila regulatorna tijela u skladu sa članom 40(6) Direktive 2009/73/EZ, kao i tarife objavljene u skladu sa članom 31(1) te Direktive, moraju biti transparentne, moraju uzimati u obzir potrebu za integritetom sistema i njegovim poboljšanjem i moraju odražavati stvarne troškove koji su nastali, ukoliko ti troškovi odgovaraju onim troškovima efikasnog i strukturalno uporedivog mrežnog operatora i ukoliko su transparentni, dok istovremeno uključuju odgovarajući povrat na uloženi kapital i, po potrebi, uzimaju u obzir benchmarking (uporednu analizu) tarifa od strane regulatornih tijela. Tarife ili metodologije obračuna istih moraju se primijeniti nepristrasno.

Zemlje članice mogu odlučiti da tarife također mogu odrediti mjere koje se zasnivaju na tržištu kao što su aukcije, pod uslovom da je regulatorno tijelo odobrilo takve mjere i prihode koji iz toga proizlaze.

Tarife ili metodologije izračunavanja istih će olakšati efikasnu trgovinu gasom i tržišnu konkurenciju te će se istovremeno izbjeći unakrsne subvencije korisnika mreže i dati podsticaj za ulaganje i ozemljanje ili stvaranje interoperativnosti prenosnih mreža.

Nezvanični prevod

Tarife za mrežne korisnike će biti nepristrasne i utvrdit će se posebno za svaku ulaznu tačku u ili izlaznu tačku iz prenosnog sistema. Mehanizme alokacije troškova i metodologiju određivanja cijene u vezi s ulaznim i izlaznim tačkama mora odobriti regulatorno tijelo. Zemlje članice će zajamčiti da se nakon tranzicijskog perioda mrežne naknade neće obračunavati na osnovu ugovorenih puteva prenosa.

2. Tarife za pristup mrežama ne smiju ograničiti likvidnost tržišta niti ugroziti prekograničnu trgovinu različitih prenosnih sistema. U slučaju kada bi tarifne strukture ili mehanizmi balansiranja ometali trgovanje preko prenosnih sistema u suprotnosti sa članom 40 (6) Direktive 2009/73/EZ, operatori prenosnih sistema će, blisko saradujući sa relevantnim nacionalnim tijelima aktivno pratiti poklapanje tarifnih struktura i principa naplate, uključujući i one koje se o odnose na balansiranje.

Član 14

Usluge pristupa treće strane koje se odnose ne operatore prenosnog sistema

1. Operatori prenosnog sistema će:

- a) osigurati nepristrasno pružanje usluga svim korisnicima mreže
- b) pružati usluge stalnog pristupa te pristupa s prekidima trećoj osobi. Cijena kapaciteta s prekidima odražava vjerojatnost prekida;
- c) ponuditi korisnicima mreže dugoročne i kratkoročne usluge.

U vezi sa tačkom (a) prvog podparagrafa, kada operator prenosnog sistema nudi jednaku uslugu različitim korisnicima, dužan je to činiti pod jednakim ugovornim uslovima, koristeći usklađene ugovore o transportu ili pravilo zajedničke mreže odobreno od strane nadležnog tijela u skladu s postupkom predviđenim u članu 40 Direktive 2009/73/ EZ.

2. Ugovori o transportu s nestandardiziranim datumom početka ili s trajanjem kraćim od standardnog godišnjeg ugovora o transportu neće rezultirati proizvoljno višim ili nižim tarifama koje ne odražavaju tržišnu vrijednost usluge, u skladu s principima predviđenima u članu 13(1).

3. Po potrebi se može odobriti da usluge pristupa treće strane budu predmetom odgovarajućih garancija korisnika mreže s obzirom na bonitet tih korisnika. Takve garancije ne smiju biti neopravdane prepreke za ulazak na tržište te moraju biti nepristrasna, transparentna i proporcionalna.

Član 15

Usluge pristupa treće osobe skladišnom pogonu i LNG terminalima

1. Svaki operator LNG terminala i sistema skladišta će:

Nezvanični prevod

- a) ponuditi usluge bez pristranosti svim korisnicima mreže koji udovoljavaju uslovima tržišne potražnje; naime, nudi li operator LNG terminala ili operator sistema skladišta jednaku uslugu različitim korisnicima, obvezan je to činiti pod jednakim ugovornim uslovima;
- b) ponuditi usluge usklađene s korištenjem međusobno povezanih sistema transporta gasa te olakšati pristup saradnji s operatorom prenosnog sistema; i
- c) objaviti važne informacije, naročito podatke o korištenju i dostupnosti usluga, u vremenskom periodu usklađenom s opravdanim komercijalnim potrebama korisnika LNG-a i skladišnog pogona, koji su predmet nadzora takvih objava od strane nacionalnih regulatornih tijela.

2. Svaki operator sistema skladišta će:

- a) pružati usluge stalnog pristupa i pristupa s prekidima trećoj osobi: cijena kapaciteta s prekidima odražava vjerojatnost prekida;
- b) ponuditi korisnicima skladišnog pogona dugoročne i kratkoročne usluge;
- c) ponuditi korisnicima skladišnog pogona paket usluga ili pojedinačne usluge skladišnog pogona, utiskivanje i isporučivost.

3. Ugovori o LNG-u i skladišnom pogonu neće rezultirati proizvoljno višim tarifama u slučajevima kada su potpisani:

- a) izvan godine prirodnog gasa s nestandardnim datumom početka; ili
- b) s kraćim trajanjem od standardnog godišnjeg ugovora o korištenju LNG terminala i skladišnog pogona.

4. Po potrebi se može odobriti da usluge pristupa treće osobe budu predmetom odgovarajućih garancija korisnika mreže s obzirom na bonitet tih korisnika. Takve garancije ne smiju biti neopravdane prepreke ulasku na tržište te moraju biti nepristrasna, transparentna i proporcionalna.

5. Ugovorna ograničenja potrebne minimalne veličine kapaciteta LNG terminala i skladišnog prostora opravdavaju se na osnovu tehničkih ograničenja te je manjim korisnicima skladišnog prostora dozvoljen pristup uslugama skladištenja.

Član 16

Principa mehanizama alokacije kapaciteta i procedure upravljanja zagušenjem koji se tiču operatora prenosnih sistema

1. Učesnicima na tržištu dostupan je maksimalan kapacitet na svim relevantnim tačkama iz člana 18(3), uzimajući u obzir integritet sistema i efikasan rad mreže.

2. Operator prenosnog sistema će implementirati i objaviti nepristrasne i transparentne mehanizme alokacije kapaciteta koji će:

Nezvanični prevod

- a) dati prikladne ekonomske signale za efikasno i maksimalno korištenje tehničkih kapaciteta, olakšati ulaganje u novu infrastrukturu i olakšati prekogranične razmjene gasa;
 - b) biti kompatibilni s tržišnim mehanizmima, uključujući „spot“ tržišta te trgovačka čvorišta (platforme) i biće fleksibilni i prilagodljivi promjenljivim tržišnim uslovima;
 - c) biti kompatibilni sistemima pristupa mreži zemalja članica.
3. Operator prenosnog sistema implementira i objavljuje nepristrasne i transparentne postupke kojima se rješava zagušenje, a koji olakšavaju nepristrasne prekogranične razmjene gasa i koji se zasnivaju na sljedećim principima:
- a) u slučaju ugovornog zagušenja, operator prenosnog sistema ponudit će neiskorišteni kapacitet na primarnom tržištu najmanje jedan dan unaprijed i uz mogućnost prekida;
 - b) korisnici mreže koji žele preprodati ili dati u podzakup na sekundarnom tržištu svoj neiskorišteni kapacitet imaju na to pravo..

U pogledu tačke (b) prvog podparagrafa, Zemlja članica može tražiti obavještenje od korisnika mreže ili informaciju od operatora prenosnog sistema.

4. U slučaju fizičkog zagušenja, operator prenosnog sistema, ili po potrebi, regulatorna tijela primjenjuju nepristrasne, transparentne mehanizme alokacije kapaciteta.

5. Operatori prenosnog sistema će redovno vršiti procjenu tržišne tražnje za novim ulaganjem. Prilikom planiranja novih ulaganja, operatori prenosnog sistema procijenit će tržišnu tražnju i uzeće u obzir sigurnost snabdijevanja.

Član 17

Principi mehanizama alokacije kapaciteta i procedure za upravljanje zagušenjem u vezi sa skladišnim i objektima LNG terminala

1. Učesnicima na tržištu biće dostupan maksimalni kapacitet sistema skladišta i LNG terminala, uzimajući u obzir integritet sistema i rad.
2. Svaki operator LNG terminala te operator sistema skladišta implementiraće i objaviti nepristrasne i transparentne mehanizme alokacije kapaciteta koji će:
 - d) dati prikladne ekonomske signale za efikasno i maksimalno korištenje kapaciteta i olakšati ulaganje u novu infrastrukturu;

Nezvanični prevod

- e) biti kompatibilni s tržišnim mehanizmima, uključujući „spot“ tržišta te trgovačka čvorišta i bići fleksibilni i prilagodljivi promjenljivim tržišnim uslovima;
 - f) biti kompatibilni s povezanim sistemima pristupa mreži.
3. Ugovori o korištenju LNG terminala i skladišnih pogona uključivaće mjere za sprječavanje gomilanja kapaciteta, uzimajući u obzir sljedeće principe, koji će se primjenjivati u slučaju ugovornog zagušenja:
- a) operator sistema dužan je odmah ponuditi neiskorišteni LNG terminal i kapacitet skladišta na primarnom tržištu; što se tiče skladišnih pogona - najmanje jedan dan unaprijed i uz mogućnost prekida;
 - b) korisnici LNG terminala i skladišnih pogona koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju na to pravo.

Član 18

Uslovi transparentnosti koji se tiču operatora prenosnih sistema

1. Operator prenosnog sistema objaviće detaljne informacije o uslugama koje nudi i o relevantnim važećim uslovima, uz tehničke informacije potrebne korisnicima mreže za efikasan pristup mreži.
2. Da bi se osigurale transparentne, objektivne i nepristrasne tarife i olakšalo efikasno korišćenje gasne mreže, operatori prenosnih sistema ili relevantna nacionalna regulatorna tijela će objaviti razmjerne i dovoljno detaljne informacije o derivaciji, metodologiji i strukturi tarifa.
3. Za pružene usluge, svaki operator prenosnog sistema dužan je redovno i stalno objavljivati brođane informacije o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima za sve relevantne tačke uključujući ulazne i izlazne tačke - redovno i stalno i na standardizovan način koji je prilagođen korisnicima.
4. Relevantne tačke prenosnog sistema o kojima se moraju objaviti informacije odobravaju nadležna tijela nakon savjetovanja s korisnicima mreže.
5. Operator prenosnog sistema dužan je bez izuzetka otkriti informacije propisane ovom regulacijom na značajan, brođano jasan te lako dostupan i nepristrasan način.
6. Operator prenosnog sistema objaviće podatke o „ex-ante“ i „ex-post“ ponudi i potražnji, zasnovane na nominacijama, prognozama te ostvarenim ulaznim i izlaznim tokovima. Nacionalna regulatorna tijela dužna su osigurati objavu svih navedenih

Nezvanični prevod

informacija. Detaljnost objavljenih informacija odražava informacije dostupne operatoru prenosnog sistema.

Operator prenosnog sistema objaviće preduzete mjere kao i nastale troškove te ostvarene prihode radi uravnoteženja sistema.

Učesnici na tržištu kojih se to tiče dužni su dati operatoru prenosnog sistema podatke navedene u ovom članu.

Član 19

Uslovi transparentnosti gvezani za skladišne pogone i LNG terminala

1. Svaki operator LNG terminala i skladišnog pogona objaviće detaljne informacije o uslugama koje nudi i o relevantnim važećim uslovima, uz tehničke informacije potrebne korisnicima LNG terminala i skladišnog pogona za efikasan pristup LNG terminalima i skladišnim pogonima.

2. Za pružene usluge, svaki operator LNG terminala i skladišnog sistema će redovno i stalno objavljivati brojčane informacije o tehničkim, ugovorenim i raspoloživim kapacitetima skladišnih pogona i LNG terminala i na standardizovan način prilagođen korisnicima.

3. Svaki operator LNG terminala i skladišnog sistema će bez izuzetka otkriti informacije propisane ovom Regulacijom na značajan, brojčano jasan te lako dostupan i nepristrasan način.

4. Svaki operator LNG terminala i skladišnog sistema objaviće količinu gasa u svakom skladišnom pogonu ili LNG terminalu ili u grupi skladišnih pogona, ukoliko to odgovara načinu na koji je ponuđen pristup korisnicima sistema, ulazne i izlazne tokove te raspoložive kapacitete skladišnih pogona i LNG terminala, uključujući i one pogone kojima treća osoba nema pristup. Navedene informacije takođe se saopštavaju operatoru prenosnog sistema, koji će ih objaviti na zajedničkom nivou po sistemu ili podsistemu koji su utvrđeni u relevantnim tačkama. Informacije se ažuriraju najmanje svaki dan.

U slučajevima kada je korisnik sistema skladišta jedini korisnik skladišnog pogona, korisnik sistema skladišta može podnijeti nacionalnim regulatornim tijelima obrazloženi zahtjev za zaštitu povjerljivosti podataka navedenih u prvom podparagrafu. Ukoliko nacionalno regulatorno tijelo zaključi da je takav zahtjev opravdan, uzimajući u obzir prije svega potrebu za usklađivanjem interesa zakonske zaštite poslovnih tajni, čije bi razotkrivanje imalo negativan učinak na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sistema skladišta, s ciljem stvaranja konkurentnog unutrašnjeg tržišta gasa, ono može spriječiti operatora sistema skladišta da objavi podatke navedene u prvom podparagrafu – u toku perioda do jedne godine.

Nezvanični prevod

Ovaj podparagraf primjenjuje se bez povrede obaveza saopštavanja informacija operatoru prenosnog sistema i objavljivanja od strane operatora prenosnog sistema koje su navedene u prvom podparagrafu, osim ako zajednički podaci nisu identični podacima pojedinačnih sistema skladišta za koje je nacionalno regulatorno tijelo odobrilo neobjavljivanje.

5. Da bi se osigurale transparentne, objektivne i nepristrane tarife i olakšalo efikasno korištenje infrastrukture, operatori LNG terminala i skladišnih pogona ili relevantna regulatorna tijela će objaviti dovoljno detaljne informacije o derivaciji tarifa, metodologijama i strukturi tarifa za infrastrukturu u okviru regulisanog pristupa treće strane.

Član 20

Evidencija operatora sistema

Operatori prenosnih sistema, operatori sistema skladišta i operatori LNG sistema dužni su nacionalnim tijelima, uključujući nacionalno regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišnu konkurenciju i Komisiju, dati na raspolaganje sve informacije navedene u članu 18 i 19 te u Dijelu 3 Dodatka I u periodu od pet godina.

Član 21

Pravila balansiranja i troškovi za neuravnoteženost

1. Pravila balansiranja određuju se na pravedan, nepristrasan i transparentan način i zasnivaju se na objektivnim mjerilima. Pravila balansiranja odražavaju stvarne potrebe sistema, uzimajući u obzir sredstva dostupna operatoru prenosnog sistema. Pravila balansiranja određuju se na tržišnoj osnovi.

2. Da bi se korisnicima mreže omogućilo da pravovremeno preduzmu korektivne mjere, operator prenosnog sistema dužan je osigurati dovoljne, pravovremene i pouzdane online informacije o statusu uravnoteženosti korisnika mreže.

Pružene informacije odražavaju nivo informacija koje su dostupne operatoru prenosnog sistema i obračunsko razdoblje za koje se obračunavaju naknade za neuravnoteženost.

Za pružanje takve informacije ne naplaćuje se nikakva naknada.

3. Troškovi za neuravnoteženost odražavaju se na troškove u granicama mogućnosti, ujedno dajući primjerene podsticaje korisnicima mreže da usklade svoj ulaz i izlaz gasa. Korisnici mreže dužni su izbjegavati međusobno subvencioniranje i nije im dozvoljeno da sprečavaju nove učesnike da uđu na tržište.

Kako je primjereno, nadležna tijela ili operator prenosnog sistema objavljuju svaku metodologiju obračuna naknada za neuravnoteženosti kao i konačne tarife.

Nezvanični prevod

4. Zemlje članice dužne su osigurati nastojanje operatora prenosnih sistema da usklade sistema balansiranja i strukture racionalizacije i novoa naknada za balansiranje u svrhu olakšavanja trgovine gasom.

Član 22

Trgovanje pravima na kapacitete

Svaki operator prenosnog sistema, skladišta sistema i LNG terminala poduzeće odgovarajuće mjere u svrhu slobodnog trgovanja pravima na kapacitete i olakšavanja navedenog trgovanja na transparentan i nepristrasan način. Svaki takav operator dužan je izraditi unificirane ugovore o transportu, LNG terminalima i skladištenju te procedure vezane uz primarno tržište kako bi se olakšalo sekundarno trgovanje kapacitetom te će priznati prenos primarnih prava na kapacitete u slučajevima kada ga o tome obavještava korisnik sistema.

Regulatorna tijela biće obaviještena o unificiranim ugovorima o transportu, LNG terminalu i skladištenju i procedurama.

Član 23

Smjernice

1. Po potrebi, smjernice koje pružaju minimalan stepen usklađenosti koja je potrebna za postizanje ciljeva ove Regulacije će navesti:

- a) detalje vezane uz usluge pristupa treće strane, uključujući karakter, trajanje i druge uslove ovih usluga, u skladu sa članom 14 i 15;
- b) detalje vezane uz principe na kojima se zasnivaju mehanizmi alokacije kapaciteta i primjeni postupaka upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja, u skladu sa članom 16 i 17;
- c) detalje vezane uz pružanje informacija, definisanje tehničkih informacija potrebnih korisnicima mreže za efektivan pristup sistema i definisanje svih relevantnih tačkaka za uslove transparentnosti, uključujući informacije koje treba objaviti na svim relevantnim tačkama i vremenski plan objavljivanja informacija, u skladu sa članovima 18 i 19;
- d) detalje vezane uz tarifne metodologije koje se odnose na prekograničnu trgovinu prirodnim gasom, u skladu sa članom 13;
- e) detalje koji se odnose na područja iz člana 8(6).

U tu svrhu, Komisija će konsultovati Agenciju i ENTSO za gasa.

Nezvanični prevod

2. Smjernice koje se odnose na pitanja iz tačaka (a), (b) i (c) paragrafa 1 opisane su u Dodatku I u vezi s operatorima prenosnih sistema.

Komisija može usvojiti smjernice koje se tiču pitanja iz paragrafa 1 ovog člana i može napraviti dopunu i izmjenu smjernica iz tačaka (a), (b) i (c) tog člana. Navedene mjere, koje su namijenjene za izmjenu elemenata ove Regulacije koji nijesu ključni, između ostaloga, dopunama, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom uz nadzor iz člana 28(2).

3. Primjena, izmjene i dopune smjernica usvojenih shodno ovoj Regulaciji odražavaju razlike između nacionalnih gasskih sistema pa stoga nijesu potrebni jedinstveni detaljni uslovi pristupa treće strane na nivou Zajednice. Međutim, mogu se odrediti minimalni uslovi za postizanje nepristrasnih i transparentnih uslova pristupa mreži potrebnih za unutrašnje tržište prirodnoga gasa, koji se onda mogu primjenjivati u skladu s razlikama između nacionalnih gasnih sistema.

Član 24

Regulatorna tijela

Prilikom izvršavanja svojih odgovornosti u skladu sa odredbama ove Regulacije, regulatorna tijela dužna su osigurati poštovanje ove Regulacije i smjernica usvojenih shodno člana 23.

Po potrebi, međusobno će saradivati s Komisijom i Agencijom u skladu s Poglavljem VIII Direktive 2009/73/EZ.

Član 25

Pružanje informacija

Zemlje članice i regulatorna tijela dužna su, na zahtjev, pružiti Komisiji sve informacije potrebne u svrhe iz člana 23.

Komisija će odrediti prihvatljivi vremenski rok unutar kojega je potrebno pružiti informacije, uzimajući u obzir složenost potrebnih informacija te hitnost potrebe za informacijama.

Dodatak I

SMJERNICE ZA

1. Usluge pristupa treće strane koje se odnose na operatore prenosnog sistema

1. Operatori prenosnog sistema ponudiće stalne usluge i uz mogućnost prekida u trajanju od najmanje jednog dana.
2. Usklađeni ugovori o transportu i opšta mrežna pravila će se izraditi tako da olakšaju prodaju i ponovnu upotrebu kapaciteta koje su ugovorili korisnici mreže, a da ne ometaju distribuciju kapaciteta.
3. Operatori prenosnog sistema će razviti mrežna pravila i usklađene ugovore nakon primjerene konsultacije sa korisnicima mreže.
4. Operatori prenosnog sistema će implementirati standardizovane procedure za nominiranje i ponovno nominiranje. Razvit će informacijske sisteme i sredstva elektronske komunikacije kako bi korisnicima mreže dostavili odgovarajuće podatke i kako bi pojednostavili transakcije kao što su nominiranja, ugovaranje kapaciteta i prenos prava na kapacitet između korisnika mreže.
5. Operatori prenosnog sistema će uskladiti formalizirane procedure za podnošenje zahtjeva i vrijeme odziva u skladu s najboljom industrijskom praksom, a s ciljem minimiziranja vremena odziva. Oni će za online kapacitete osigurati sisteme rezerviranja i potvrde, i procedure nominacije i renominacije najkasnije do 1. jula 2006., nakon što se konsultiraju sa relevantnim korisnicima mreže.
6. Operatori prenosnog sistema neće korisnicima mreže posebno naplaćivati zahtjeve za pružanjem informacije i transakcije koje su u vezi s njihovim ugovorima o transportu i koje se izvršavaju u skladu sa standardnim pravilima i procedurama.
7. Zahtjevi za pružanjem informacije koji zahtijevaju vanredne ili prekomjerne troškove, kao što su studije izvodljivosti, mogu se naplatiti posebno, ukoliko se troškovi mogu propisno obrazložiti.
8. Operatori prenosnog sistema će saradivati s ostalim operatorima prenosnog sistema u koordinaciji održavanja njihovih dotičnih mreža kako bi minimizirali svaki prekid usluga prenosa korisnicima mreže i operatorima prenosnog sistema u drugim područjima te kako bi osigurali jednake pogodnosti s obzirom na sigurnost snabdijevanja i tranzita.
9. Operatori prenosnog sistema će objaviti najmanje jednom godišnje do prethodno određenog roka, sve periode planiranog održavanja koja mogu ugroziti prava korisnika mreže iz ugovora o transportu i pratećih operativnih informacija uz odgovarajuću prethodnu obavještenje. To će uključivati brzo i nepristrasno objavljivanje svih izmjena planiranih razdoblja održavanja i obavještenje o neplaniranom održavanju čim ta informacija bude dostupna operatoru prenosnog sistema. U toku perioda održavanja,

Nezvanični prevod

operatori prenosnog sistema će objaviti informacije o detaljima i o očekivanom trajanju i učinku održavanja koje se redovno ažuriraju.

10. Operatori prenosnog sistema će voditi dnevnik rada o trenutnom održavanju i prekidima napajanja koji su se pojavili te ga dostaviti kompetentnom organu na njegov zahtjev. Informacije će biti dostupne na zahtjev svih onih na koje utiče prekid.

2. Principi mehanizama alokacije kapaciteta i procedure upravljanja zagušenjem koji se odnose na operatore prenosnog sistema i njihove primjene u slučaju zagušenosti

2.1. Principi mehanizama alokacije kapaciteta i procedure upravljanja zagušenjem koji se odnose na operatore prenosnog sistema

1. Mehanizmi alokacije kapaciteta i procedure za upravljanje zagušenjem će olakšati razvoj konkurencije i tekućeg trgovanja kapacitetom te će biti kompatibilni s tržišnim mehanizmima, uključujući „spot“ tržišta i trgovačka čvorišta. Oni će biti fleksibilni i sposobni prilagoditi se nastalim tržišnim uslovima.

2. Ti mehanizmi i te procedure uzet će u obzir, kako integritet dotičnog sistema, tako i sigurnost snabdijevanja.

3. Ti mehanizmi i procedure neće spriječiti ulazak novih učesnika na tržištu niti će stvoriti nedopuštene barijere za ulazak na tržište. Neće spriječiti učesnike na tržištu, uključujući i nove učesnike na tržištu i preduzeća s malim tržišnim udjelom, da se uspješno takmiču.

4. Ti mehanizmi i procedure će osigurati odgovarajuće ekonomske signale za efikasno i maksimalno korištenje tehničkog kapaciteta i olakšati ulaganje u novu infrastrukturu.

5. Korisnici mreže će dobiti savjet o vrsti okolnosti koja može naštetiti raspoloživost ugovorenog kapaciteta. Informacije o prekidu trebaju da odražavaju nivo informacije koja je na raspolaganju operatoru prenosnog sistema.

6. Ukoliko se pojave poteškoće u ispunjavanju ugovornih obaveza vezanih uz isporuku zbog integriteta sistema, operator prenosnog sistema trebaju da obavijeste korisnike mreže i odmah pronađu nepristrasno rješenje.

Operatori prenosnog sistema će konsultovati korisnike mreže o procedurama prije njihove implementacije i dogovoriće ih sa regulatornim tijelom.

2.2. Procedure za upravljanje zagušenjem u slučaju ugovorenog zagušenja

1. U slučaju kada je ugovoreni kapacitet neiskorišten, operator prenosnog sistema će taj kapacitet staviti na neprekidno raspolaganje na primarnom tržištu putem ugovora različitog trajanja sve dok taj kapacitet određeni korisnik mreže ne ponudi na sekundarnom tržištu po prihvatljivoj cijeni.

Nezvanični prevod

2. Prihodi od distribuiranog neprekidnog kapaciteta će se podijeliti u skladu sa pravilima koje je utvrdilo ili odobrilo relevantno regulatorno tijelo. Ta pravila će biti kompatibilna sa zahtjevom za uspješno i efikasno korišćenje sistema.

3. Relevantno regulatorno tijelo može utvrditi prihvatljivu cijenu za distribuirani prekinuti kapacitet, uzimajući u obzir aktualne specifične okolnosti.

4. Operatori prenosnog sistema će po potrebi poduzeti prihvatljive korake kako bi tržištu ponudili barem djelove neiskorištenog kapaciteta kao stalni kapacitet.

3. Definisanje tehničkih informacija potrebnih korisnicima mreže za uspješan pristup sistemu, definisanje svih relevantnih tačkaka za zahtjeve o transparentnosti i informacija koje će se objaviti u svim relevantnim tačkama i plan shodno kojem će se objaviti ova informacija

3.1. Definisanje tehničkih informacija potrebnih korisnicima mreže za uspješan pristup mreži

Operatori prenosnih sistema će barem jednom godišnje objaviti sljedeće informacije o svojim sistemima i uslugama:

- a) detaljan i opsežan opis različitih usluga koje se nude i njihovih cijena,
- b) različite vrste ugovora o transportu koje postoje za te usluge i ako se mogu primijeniti, mrežna pravila i/ili standardni uslovi koji prikazuju prava i odgovornosti svih korisnika mreže, uključujući usklađene ugovore o transportu i ostale relevantne dokumente;
- c) usklađene procedure koje se primjenjuju kada se koristi sistem prenosa, uključujući definisanje ključnih uslova;
- d) odredbe o dodjeli kapaciteta, upravljanje zagušenjem i procedure protiv nagomilavanja i procedure za ponovno korištenje;
- e) pravila koja se primjenjuju za trgovanje kapacitetom na sekundarnom tržištu prema operatoru prenosnog sistema;
- f) ako je primjenjivo, nivo fleksibilnosti i tolerancije uključene u transport i ostale usluge bez posebne naplate kao i svaka fleksibilnost koja je ponuđena kao dodatak tome i primjerene cijene;
- g) detaljan opis gasnog sistema operatora prenosnog sistema koji prikazuje sve relevantne tačke koje povezuju njegov sistem sa sistemom drugih operatora prenosnog sistema i/ili gasne infrastrukture, kao što je tekući prirodni gas (LNG) i infrastruktura koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga kako je utvrđeno u članu 2(14) Direktive 2009/73/EZ.
- h) informacije o kvaliteti gasa i zahtjevima za pritiskom;
- i) pravila su primjenjiva za povezivanje sa sistemom kojim upravlja operator prenosnog sistema;
- j) svaka pravovremena informacija o predloženim i/ili aktualnim izmjenama usluga ili uslova, uključujući stavke koje su navedene u tačkama (a) do (i).

Nezvanični prevod

3.2. Definisanje svih relevantnih tačaka za zahtjeve za transparentnošću

Relevantne tačke će uključivati najmanje:

- a) sve ulazne tačke u mrežu kojom upravlja operator prenosnog sistema;
- b) najvažnije izlazne tačke i izlazne zone koje pokrivaju barem 50% ukupnog izlaznog kapaciteta mreže određenog operatora prenosnog sistema, uključujući sve izlazne tačke ili izlazne zone koje pokrivaju više od 2% ukupnog izlaznog kapaciteta mreže;
- c) sve tačke koje povezuju različite mreže operatora prenosnog sistema;
- d) sve tačke koje povezuju mrežu operatora prenosnog sistema s LNG terminalom;
- e) sve neophodne tačke unutar mreže određenog operatora prenosnog sistema, uključujući tačke koje se spajaju sa gasnim čvorištima. Sve tačke se smatraju neophodnima koje će, na osnovu iskustva, vjerovatno iskusiti fizičku zagušenost;
- f) sve tačke koje povezuju mrežu određenog operatora prenosnog sistema sa infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga koje su utvrđene u članu 2(14) Direktive 2009/73/EZ..

3.3. Informacije koje će se objaviti na svim relevantnim tačkama i plan u skladu sa kojim treba da se objave informacije

1. Operatori prenosnog sistema će dnevno objavljivati sljedeće informacije o stanju kapaciteta na svim relevantnim tačkama putem interneta na regularnoj/ i stalnoj osnovi na standardizovan način koji je prihvatljiv za korisnike:

- a) Maksimalni tehnički kapacitet za tokove u oba smjera;
- b) Ukupni ugovoreni i neprekinuti kapacitet;
- c) Raspoloživi kapacitet.

2. Operatori prenosnog sistema će za sve relevantne točke objaviti raspoložive kapacitete za razdoblje od najmanje 18 mjeseci unaprijed i ažurirat će te informacije najmanje svakog mjeseca ili češće, ukoliko postoji nova informacija.

3. Operatori prenosnog sistema će objavljivati dnevna ažuriranja raspoloživosti kratkoročnih usluga (dan i nedjelja unaprijed) koja se između ostalog zasnivaju na nominacijama, uobičajenim ugovornim obavezama i redovnim dugoročnim prognozama raspoloživih kapaciteta na godišnjoj osnovi za razdoblje do deset godina za sve relevantne tačke.

4. Operatori prenosnog sistema će stalno objavljivati protekle maksimalne i minimalne mjesečne stope korištenja kapaciteta i godišnje tokove na svim relevantnim tačkama u posljednje tri godine.

5. Operatori prenosnog sistema vodiće dnevnik rada stvarno zbrojenih tokova za najmanje

Nezvanični prevod

tri mjeseca.

6. Operatori prenosnog sistema će voditi efikasnu evidenciju o svim ugovorima o kapacitetu te o svim ostalim relevantnim informacijama u vezi sa izračunavanjem i davanjem pristupa raspoloživim kapacitetima kojima će imati pristup relevantna nacionalna tijela kako bi izvršila svoje zadatke.

7. Operatori prenosnog sistema će osigurati instrumente koji su prilagođeni korisnicima za izračunavanje tarifa za raspoložive usluge i za online provjeravanje raspoloživog kapaciteta.

8. Ukoliko operatori prenosnog sistema ne mogu objaviti informacije u skladu sa tačkama 1, 3 i 7, konsultovaće svoja relevantna nacionalna tijela i utvrdiće akcioni plan za što je moguću bržu implementaciju, ali ne kasnije od 31. decembra 2006.

Dodatak II

KORELACIJSKA TABLICA

Regulacija (EZ) br. 1775/2005	Ova Regulacija
Član 1	Član 1
Član 2	Član 2
-	Član 3
-	Član 4
-	Član 5
-	Član 6
-	Član 7
-	Član 8
-	Član 9
-	Član 10
-	Član 11
-	Član 12
Član 3	Član 13

Nezvanični prevod

Član 4	Član 14
-	Član 15
Član 5	Član 16
-	Član 17
Član 6	Član 18
-	Član 19
-	Član 20
Član 7	Član 21
Član 8	Član 22
Član 9	Član 23
Član 10	Član 24
Član 11	Član 25
Član 12	Član 26
Član 13	Član 27
Član 14	Član 28
Član 15	Član 29
Član 16	Član 30
-	Član 31
Član 17	Član 32
Dodatak	Dodatak I